

Αλμπέρ Καμού

(αποσπάσματα)

Η πτώση

... {«Μόνο που, να, η επιβεβαίωση δεν είναι ποτέ οριστική, πρέπει να την κάνεις πάλι απ' την αρχή με κάθε πλάσμα. Κάνοντάς την πάλι απ' την αρχή, σου γίνεται συνήθεια. Σύντομα σου 'ρχονται τα λόγια χωρίς να τα σκεφτείς, κι ακολουθεί η κίνηση αντανακλαστικά: μια μέρα βρίσκεσαι να παίρνεις, δίχως να ποθείς πραγματικά. Πίστεψε με, για μερικά τουλάχιστον πλάσματα, το πιο δύσκολο πράγμα στον κόσμο είναι να μην παίρνεις ό,τι δεν ποθείς»}...

... {«Να λοιπόν τι δε μπορεί ν' ανεχτεί κανείς (εκτός απ' αυτούς που δεν ζουν, θέλω να πω: τους εγκρατείς). Η μόνη άμυνα βρίσκεται στην κακεντρέχεια. Οι άνθρωποι λοιπόν σπεύδουν να κρίνουν για να μην κριθούν οι ίδιοι. Τι τα θέλετε; Η πλέον φυσική ιδέα στον άνθρωπο, αυτή που του έρχεται αυθόρμητα, σαν από τα βάθη της φύσης του, είναι η ιδέα της αθωότητάς του....Το ουσιώδες είναι να μείνουν αθώοι, να μην μπορούν να τεθούν υπό αμφισβήτησιν οι έμφυτες αρετές τους, και τα σφάλματά τους, αποκυήματα μιας παροδικής δυστυχίας, να είναι πάντοτε προσωρινά. Σας το 'πα, το ζήτημα είναι να γλιτώσεις απ' την κρίση. Επειδή είναι δύσκολο να της γλιτώσεις και απαιτεί μεγάλη επιδεξιότητα να καταφέρεις να θαυμάζουν και να συγχωρούν ταυτόχρονα τη φύση σου, επιδιώκουν όλοι να' ναι πλούσιοι. Γιατί; Αναρωτιέστε; Για τη δύναμη, φυσικά. Κυρίως όμως γιατί ο πλούτος απαλλάσσει απ' την άμεση κρίση, σε τραβάει από το πλήθος του μετρό για να σε κλείσει σ' ένα νικέλινο αμάξι, σε απομονώνει σε

απέραντα φυλαγμένα πάρκα, σε βαγκόνλι, σε καμπίνες πολυτελείας. Ο πλούτος, αγαπητέ μου φίλε, δεν είναι ακόμα η αθώωση, αλλά η αναστολή που 'ναι πάντα καλό να παίρνεις...»}

...{«Καμιά φορά τα χάνεις, αμφιβάλλεις για το ολοφάνερο, ακόμα κι όταν έχεις ανακαλύψει το μυστικό μιας καλής ζωής. Η λύση μου, φυσικά, δεν είναι η ιδανική. Όταν όμως δεν αγαπάς τη ζωή σου, όταν ξέρεις πως πρέπει να αλλάξεις ζωή, δεν έχεις περιθώρια επιλογής, δεν είναι; Τι να κάνεις για να 'σαι ένας άλλος; Αδύνατο. Θα 'πρεπε να μην είσαι πια κανένας, να ξεχάσεις τον εαυτό σου για κάποιον, έστω και για μια φορά. Πώς όμως; Μη με παραφορτώνετε. Είμαι σαν εκείνον το γερό-ζητιάνο που δεν ήθελε ν' αφήσει το χέρι μου, μια μέρα έξω σ' ένα καφενείο: «Αχ κύριε» έλεγε, «δεν είναι που 'σαι κακός, είναι που χάνεις το φως σου». Ναι, έχουμε χάσει το φως, τα πρωινά, την άγια αθωότητα εκείνου που συγχωρεί μόνος του τον εαυτό του.»}

Albert Camus(Αλμπέρ Καμύ)- La chute(Η πτώση)(Αποσπάσματα)
Εκδόσεις Γράμματα (1987), Μετάφραση: Ιωάννα Ευθυμιάδου

Αναδημοσίευση από <http://logotexnikesmikrografies.blogspot.gr/>

Η πανούκλα

(απόσπασμα)

[...]

Έτσι οι αιχμάλωτοι της πανούκλας πάλεψαν όλη τη βδομάδα μ' όποιον τρόπο μπορούσαν. Και μερικοί ανάμεσά τους όπως ο Ραμπέρ, έφθασαν, όπως βλέπουμε, να φανταστούν ότι ενεργούσαν ακόμα σαν ελεύθεροι άνθρωποι, ότι μπορούσαν να διαλέξουν. Όμως μπορούμε πράγματι να πούμε ότι αυτή τη στιγμή, στα μέσα του Αυγούστου, η πανούκλα είχε καλύψει τα πάντα. Δεν υπήρχαν πια τότε προσωπικά πεπρωμένα, αλλά μια συλλογική υπόθεση που ήταν η πανούκλα και αισθήματα που τα μοιράζονταν όλοι. Το σημαντικότερο ήταν ο χωρισμός και η εξορία, μ' όλο το φόβο και την εξέγερση που περιέκλειαν. Να γιατί ο αφηγητής πιστεύει ότι ταιριάζει στο αποκορύφωμα της ζέστης και της αρρώστιας να περιγράψει τις βιαιότητες των επιζώντων συμπολιτών μας, την ταφή των νεκρών και την οδύνη των χωρισμένων εραστών.

Στα μέσα εκείνης της χρονιάς ήταν που έπιασε ένας δυνατός άνεμος, που φυσούσε για πολλές μέρες μέσα στη χτυπημένη από την πανούκλα πόλη. Τον άνεμο τον φοβούνται ιδιαίτερα οι κάτοικοι του Οράν, γιατί δε συναντά κανένα φυσικό εμπόδιο πάνω στο οροπέδιο που είναι χτισμένη η πόλη, κι έτσι χιμάει μ' όλη του τη μανία μέσα στους δρόμους. Μετά απ' αυτούς τους ατέλειωτους μήνες, που ούτε μια σταγόνα νερό δεν είχε δροσίσει την πόλη, το Οράν ήταν σκεπασμένο με μια γκρίζα σκόνη που ξεφλούδιζε στο φύσημα του ανέμου. Κι ο άνεμος σήκωνε κύματα σκόνης και χαρτιών που τυλίγονταν στα πόδια των σπάνιων πια περαστικών. Τους έβλεπες πια να διασχίζουν βιαστικοί τους δρόμους, γερμένοι μπροστά, φράζοντας μ' ένα μαντίλι ή με το χέρι τους το στόμα. Το βράδυ, αντί οι άνθρωποι να μαζεύονται πολλοί μαζί προσπαθώντας

να παρατείνουν τη διάρκεια αυτών των ημερών που καθεμιά τους μπορούσε να είναι κι τελευταία γι' αυτούς, συναντούσες μικρές ομάδες ατόμων που βιάζονταν να γυρίσουν στο σπίτι τους ή να χωθούν στα καφενεία. Έτσι, για μερικές μέρες, την ώρα του σούρουπου, που έπεφτε γρηγορότερα αυτή την εποχή, οι δρόμοι ήταν έρημοι και μόνος ο άνεμος θρηνολογούσε ανάμεσά τους ασταμάτητα. Μια μυρωδιά από φύκια και αρμύρα αναδινόταν από την ταραγμένη και πάντα αόρατη θάλασσα. Και τότε τούτη η έρημη πόλη, ασπρισμένη από τη σκόνη, πλημμυρισμένη από μυρωδιές θαλασσινές, αντηχούσε από το ουρλιαχτό του ανέμου και βογκούσε σαν ένα νησί που το χτύπησε η συμφορά.

[...]

[πηγή: Αλμπέρ Καμύ, Η Πανούκλα, Γράμματα, Αθήνα 1990, σ. 155-156]

Αναδημοσίευση από

http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C131/595/3929,17343/extras/texts/index_b_04_01_camus.html

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΣΙΣΥΦΟΥ

Απόσπασμα

[.....]

Ένα πλήθος από παραλογισμούς υψώνεται και περικυκλώνει τον άνθρωπο ως το τέλος. Απ' τη στιγμή που θ' αποφασίσει να βλέπει σωστά, διακρίνει κι αισθάνεται το συναίσθημα του παραλόγου. Έλεγα πως ο κόσμος είναι παράλογος και προχωρούσα πολύ γρήγορα. Το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι πως αυτός ο κόσμος δεν μπορεί να δικαιολογηθεί. Παράλογο είναι το χάσμα ανάμεσα στο ότι δεν δικαιολογείται και στο μάταιο, μα δυνατό πόθο του ανθρώπου για σαφήνεια. Το παράλογο ισχύει και για τον άνθρωπο και για τον κόσμο. Για την ώρα είναι το μόνο που τους συνδέει. Τους ενώνει όπως ενώνει τους ανθρώπους το μίσος. Μέσα σ' αυτό το αμέτρητο σύμπαν που διαδραματίζεται η περιπέτεια μου αυτό μονάχα μπορώ να δω καθαρά. Ας σταθούμε εδώ. Αν δεχτώ πως αυτός ο παραλογισμός που ρυθμίζει τις σχέσεις μου με τη ζωή είναι αλήθεια, αν μπροστά στο θέαμα του κόσμου νιώθω αυτό το συναίσθημα, αυτή την ανάγκη για σαφήνεια που μ αναγκάζει να αναζητήσω τη γνώση, είμαι υποχρεωμένος να θυσιάσω τα πάντα σ αυτή την αλήθεια και να την κοιτάξω κατάματα για να μπορέσω να καταλάβω. Προπάντων είμαι υποχρεωμένος να συμμορφωθώ μαζί της και να υποστώ όλες τις συνέπειες. Εδώ μιλάω για αξιοπρέπεια. Προηγουμένως όμως, θέλω να μάθω αν η σκέψη μπορεί να διατηρηθεί μέσα σ' αυτή την έρημο που τόλμησε να μπει. Εκεί βρήκε την τροφή της. Σ αυτή την έρημο κατάλαβε πως μέχρι τώρα τρεφόταν με αυταπάτες. Ήταν η αφορμή για μερικά από τα πιο σημαντικά θέματα της ανθρώπινης σκέψης

[...]

ΤΟ ΠΑΡΑΛΟΓΟ ΚΑΙ Η ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ

Δεν υπάρχει παρά ένα μονάχα φιλοσοφικό πρόβλημα πραγματικά σοβαρό: το πρόβλημα της αυτοκτονίας. Τη στιγμή που αποφασίζεις πως η ζωή αξίζει ή δεν αξίζει τον κόπο να τη ζήσεις, απαντάς στο βασικό πρόβλημα της φιλοσοφίας. Τα υπόλοιπα, εάν ο κόσμος έχει τρεις διαστάσεις, εάν το πνεύμα διαιρείται σε εννιά ή δώδεκα κατηγορίες, ακολουθούν. Είναι παιχνίδια. Αρχικά πρέπει να απαντήσουμε. Και εάν σύμφωνα με το Νίτσε, είναι αλήθεια πως για να εκτιμηθεί ένας φιλόσοφος οφείλει να δίνει το παράδειγμα, καταλαβαίνουμε τι σημασία έχει η απάντηση, αφού απ' αυτή εξαρτάται η τελική χειρονομία. Εδώ είναι φανερό ότι πρόκειται για ευαισθησίες της καρδιάς, πρέπει όμως να εμβαθύνουμε σ' αυτές για να τις καταλάβουμε. Όταν διερωτώμαι πώς κρίνω ότι ένα τέτοιο ερώτημα είναι πιο αναγκαίο από ένα άλλο, απαντάω ότι η πραγματικότητα το αναγκάζει να τεθεί. Δεν είδα ποτέ κανένα να πεθαίνει για το οντολογικό επιχείρημα. Ο Γαλιλαίος που ήταν κάτοχος μιας σημαντικής επιστημονικής αλήθειας, την απαρνήθηκε ευκολότατα τη στιγμή που έβαζε τη ζωή του σε κίνδυνο. Από μια άποψη έκανε καλά. Δεν άξιζε ν' ανέβει στην πυρά γι' αυτή την αλήθεια. Το εάν η γη γυρίζει γύρω από τον ήλιο ή ο ήλιος γύρω απ' τη γη, δεν έχει κατά βάθος σημασία. Είναι μια μάταιη απορία. Αντίθετα, παρατηρώ ότι πολλοί άνθρωποι πεθαίνουν γιατί πιστεύουν πως η ζωή δεν αξίζει τον κόπο να τη ζει κανείς. Βλέπω άλλους να σκοτώνονται, παραδόξως, για ιδέες ή αυταπάτες που τους παρέχουν μια δικαιολογία για να ζουν (αυτό που νομίζουν δικαιολογία για να ζουν αποτελεί συγχρόνως μια περίφημη δικαιολογία για να πεθάνουν). Συμπεραίνω λοιπόν ότι το νόημα της ζωής είναι το σπουδαιότερο από τα ερωτήματα. Πώς ν' απαντήσουμε; Πάνω σ' όλα αυτά τα σημαντικά προβλήματα - καταλαβαίνω κι εκείνους που διακινδυνεύουν να σκοτωθούν κι αυτούς που δεκαπλασιάζουν το πάθος για ζωή - υπάρχουν κατά τα φαινόμενα δύο μονάχα μέθοδοι σκέψης, η μέθοδος

του ντε Λα Παλίσ και η μέθοδος του Δον Κιχώτη. Μονάχα η ισορροπία αληθοφάνειας και λυρισμού μπορεί να μας κάνει να νοιώσουμε 4 την ίδια στιγμή τη συγκίνηση και τη σαφήνεια. Σ' ένα θέμα τόσο απλό και παθητικό μαζί η επιστημονική και κλασική διαλεκτική οφείλει να παραχωρήσει τη θέση σε μια απλούστερη πνευματική στάση που προέρχεται από την ειλικρίνεια και τη συμπάθεια.

Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΜΕΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τι είναι ένας επαναστατημένος άνθρωπος;

Ένας άνθρωπος που λέει όχι. Αρνιέται αλλά δεν παραιτείται: είναι ακόμα κι αυτός που λέει ναι από την πρώτη του κίνηση. Ένας σκλάβος που σ' όλη του τη ζωή δεχόταν διαταγές ξαφνικά κρίνει μια νέα εντολή απαράδεκτη. Ποιο είναι το περιεχόμενο αυτού του "όχι";

Σημαίνει, λόγου χάρη, "η υπόθεση τραβάει μακριά", "μέχρι εκεί και μη παρέκει", "το παρακάνετε" κι ακόμα "υπάρχει ένα όριο που δε θα ξεπεράσετε". Με λίγα λόγια αυτό το όχι επιβεβαιώνει την παρουσία ενός ορίου. Ξαναβρίσκουμε την ίδια ιδέα του ορίου στο αίσθημα του επαναστατημένου ότι ο άλλος υπερβάλλει, ότι απλώνει τα δικαιώματά του πέρα από κάποια σύνορα. όπου βρίσκουν αντιμέτωπο ένα άλλο δικαίωμα και περιορίζονται απ' αυτό. Έτσι το κίνημα εξέγερσης στηρίζεται ταυτόχρονα πάνω στην κατηγορηματική άρνηση μιας παραβίασης που κρίνεται απαράδεκτη και την όχι πολύ ξεκάθαρη βεβαιότητα ενός σταθερού δικαιώματος ή σωστότερα την εντύπωση του επαναστατημένου ότι "έχει το δικαίωμα να...". Η εξέγερση δε γίνεται χωρίς το αίσθημα ότι, κάποιος και κάπου, έχει δίκιο. Εδώ είναι που ο επαναστατημένος σκλάβος λέει ταυτόχρονα και να και όχι. Επιβεβαιώνει ότι εκτός από το όριο

υποψιάζεται πως κάτι υπάρχει που θέλει να διατηρήσει μέσα από το όριο. Αποδεικνύει πεισματάρικα ότι υπάρχει μέσα του κάτι που "αξίζει τον κόπο να...", που ζητάει να το προσέξουν. Με κάποιο τρόπο, αντιμετωπίζει την διαταγή που τον καταπιέζει μ' ένα είδος δικαιώματος να μην καταπιεστεί περισσότερο απ' όσο μπορεί ν' ανεχτεί.

Μαζί με την αποστροφή για τον παρείσαχτο, σε κάθε εξέγερση υπάρχει μία τέλεια, στιγμιαία εναρμόνιση του ανθρώπου μ' ένα μέρος του εαυτού του. Αυτόματα λοιπόν παρεμβαίνει μία κρίση αξίας που τον εκθέτει σε χίλιους κινδύνους. Μέχρι τότε σώπαινε αφημένος στην απελπισία της παραδοχής μιας κατάστασης έστω κι αν την έκρινε άδικη. Σωπαίνοντας αφήνει να πιστεύουν ότι δεν έχει ούτε κρίση ούτε επιθυμία για τίποτα και σε μερικές περιπτώσεις πραγματικά δεν επιθυμείς τίποτα. Η απελπισία όπως και το παράλογο επιθυμεί και κρίνει τα πάντα και τίποτα ειδικά. Η σιωπή την εκφράζει εύγλωττα. Αλλά όταν αρχίσει να μιλάει, ακόμα κι αν πει όχι, επιθυμεί και κρίνει. Ο επαναστατημένος με την ετυμολογική έννοια αλλάζει στάση. Ήταν υποταχτικός κάτω από το μαστίγιο του αφέντη. Ξαφνικά παύει να είναι πειθήνιος. Θέλει ν' αντιτάξει κάτι που προτιμάει σε κάτι που δεν του αρέσει. Κάθε αξία δεν συνεπάγεται και επανάσταση, αλλά κάθε κίνημα εξέγερσης συνεπάγεται σιωπηλά μια αξία. Αλλά πρόκειται πάντα για αξία:

Από το κίνημα εξέγερσης γεννιέται, έστω και συγκεκριμένα η συνειδητοποίηση: η αντίληψη που ξεπροβάλλει ξαφνικά πως μέσα στον άνθρωπο υπάρχει κάτι με το οποίο ο άνθρωπος μπορεί να ταυτιστεί έστω και προσωρινά. Μέχρι τώρα αυτός ο συνταυτισμός δεν είχε γίνει αντιληπτός. Ο δούλος άντεχε όλες τις υπερβολικά άδικες πράξεις πριν από την εξέγερση. Συχνά μάλιστα είχε δεχτεί χωρίς ν' αντιδράσει διαταγές πιο καταπιεστικές από κείνη που προκάλεσε την άρνησή του. Έκανε υπομονή, απωθώντας τες ίσως μέσα του αλλά μια και σώπαινε συνέχισε να δείχνει περισσότερο ενδιαφέρον για τα άμεσα συμφέροντά του παρά για τη συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων του. Χάνοντας την υπομονή του, με την ανυπομονησία αρχίζει ένα κίνημα που μπορεί να επεχταθεί σε κάθε τι που

αποδεχόταν μέχρι τότε. Αυτή η ορμή δρα σχεδόν πάντα αναδρομικά. Ο σκλάβος τη στιγμή που απορρίπτει την ταπεινωτική διαταγή του αφέντη του απορρίπτει και την ίδια την ιδιότητα του σκλάβου. Το κίνημα εξέγερσης τον οδηγεί πιο πέρα από την απλή άρνηση. Ξεπερνά ακόμα και το όριο που έθετε στον αντίπαλό του ζητώντας τώρα να τον μεταχειρίζονται σαν ίσο. Αυτό που ήταν πρώτα μια ακαταμάχητη αντίσταση του ανθρώπου γίνεται τώρα ολόκληρος ο άνθρωπος που ταυτίζεται μ' αυτή και περιέχεται σ' αυτή. Το μέρος της προσωπικότητάς του που επιθυμούσε να το σέβονται το θέτει πάνω από τ' άλλα και του δίνει προτεραιότητα απ' όλα τ' άλλα, ακόμα κι από τη ζωή. Γίνεται γι' αυτός το υπέρτατο αγαθό. Ζώντας μέχρι τότε μέσα σ' έναν κονφορμισμό, ο σκλάβος ρίχνεται απότομα "μια κι είναι έτσι τα πράγματα..." στο όλα ή τίποτα. Η συνείδηση προβάλλει στο φως μαζί με την εξέγερση.

Διαπιστώνουμε όμως πως είναι συνείδηση ενός όλου ακόμα αρκετά αδιαμόρφωτου και συνάμα ενός "τίποτα" που προαγγέλλει τη δυνατότητα της θυσίας του ανθρώπου γι' αυτό το όλο. Ο επαναστάτης θέλει να είναι το παν, να ταυτίζεται ολοκληρωτικά μ' αυτό το αγαθό που συνειδητοποίησε ξαφνικά και που επιθυμεί ν' αναγνωρίζεται και να γίνεται σεβαστό σε στοιχείο της προσωπικότητάς του, η να είναι ένα τίποτα, δηλαδή να αποστερηθεί οριστικά τη δύναμη που τον κυριαρχεί.

Τέλος αποδέχεται την τελική πτώση που είναι ο θάνατος, αν υποχρεωθεί να στερηθεί αυτό το αποκλειστικό ιερό δικαίωμα που θα ονομάσει π.χ. ελευθερία. Καλύτερα να πεθαίνει όρθιος παρά να ζει γονατιστός.

Η αξία, σύμφωνα με τους καλούς συγγραφείς, "αντιπροσωπεύει" τις πιο πολλές φορές ένα πέρασμα από το γεγονός, από τη επιθυμία στο επιθυμητό (με τη μεσολάβηση της κοινής επιθυμίας γενικά)". Το πέρασμα στο δικαίωμα είναι έκδηλο, όπως είδαμε, στην εξέγερση. Το ίδιο και το πέρασμα από το "θα έπρεπε να ήταν έτσι" στο "θέλω να είναι έτσι". Αλλά είναι ίσως πολύ περισσότερο έκδηλη η έννοια της μετουσίωσης του ατόμου σε αγαθό. Η προβολή του Όλα ή Τίποτα δείχνει πως η εξέγερση αντίθετα με την τρέχουσα γνώμη και παρ' όλο που γεννιέται μέσα σ' ότι πιο ατομικό

έχει ο άνθρωπος, αμφισβητεί την ίδια την έννοια του ατόμου. Αν, πραγματικά το άτομο δέχεται να πεθάνει και πεθαίνει όταν έρθει η στιγμή μέσα στην εξέλιξη της εξέγερσής του, δείχνει μ' αυτό ότι θυσιάζεται για ένα αγαθό που πιστεύει πως ξεπερνά τα όρια του δικού του πεπρωμένου. Αν προτιμά την πιθανότητα του θανάτου από την άρνηση του δικαιώματος που υπερασπίζεται είναι γιατί τοποθετεί αυτό το δικαίωμα πάνω από τον ίδιο του τον εαυτό. Δρα λοιπόν στο όνομα μιας αξίας που δεν έχει ακόμα να ξεκαθαρίσει στο μυαλό του αλλά που αισθάνεται τουλάχιστο πως είναι κοινή για όλους τους ανθρώπους. Βλέπουμε ότι η επιβεβαίωση που συνεπάγεται η κάθε πράξη εξέγερσης εξελίσσεται σε κάτι που ξεπερνά το άτομο αφού το βγάζει από την υποθετική μοναξιά του και του δίνει μια αφορμή δράσης. Είναι όμως σημαντικό να σημειώσουμε ακόμα ότι αυτή η αξία που προϋπάρχει πριν από κάθε δράση βρίσκεται σε αντίφαση με καθαρά ιστορικές φιλοσοφίες, σύμφωνα με τις οποίες η αξία καταχτιέται (αν καταχτιέται) όταν τελειώνει η δράση. Η ανάλυση της εξέγερσης οδηγεί τουλάχιστο στην υπόνοια ότι υπάρχει μια ανθρώπινη φύση όπως τη φαντάζονταν οι Έλληνες και σ' αντίθεση με τ' αξιώματα της σύγχρονης σκέψης. Γιατί να επαναστατήσει κανείς αν δεν έχει μέσα του κάτι ο σταθερό να προσπίσει; Ο σκλάβος δεν ξεσηκώνεται μόνο για τον εαυτό του, αλλά για όλες τις ανθρώπινες υπάρξεις, όταν κρίνει πως με την υπάρχουσα τάξη κάτι μηδενίζεται μέσα του που δεν ανήκει μόνο σ' αυτόν, αλλά είναι κοινός τόπος, όπου όλοι οι άνθρωποι, ακόμα κι εκείνος που τον προσβάλλει και τον καταπιέζει, μπορούν να βρουν μια κοινότητα.

Δυο παρατηρήσεις θα στηρίξουν τούτο το συλλογισμό. Θα σημειώσουμε πρώτα ότι το επαναστατικό κίνημα δεν είναι στην ουσία εγωιστικό κίνημα. Μπορεί βέβαια να έχει εγωιστικούς προσδιορισμούς. Αλλά εξαιρείται κανείς όχι μόνο ενάντια στην καταπίεση αλλά και ενάντια στο ψέμα. Άλλωστε, από τους ίδιους τους προσδιορισμούς του και μέσα στην εντονότερη ορμή του, ο επαναστατημένος δεν υπολογίζει τίποτα αφού τα παίζει όλα για όλα. Απαιτεί αναμφίβολα το σεβασμό και για τον αυτό του αλλά στο βαθμό που ταυτίζεται με μια φυσική κοινότητα.

Στη συνέχεια πρέπει να παρατηρήσουμε ότι η εξέγερση δε γεννιέται μόνο και υποχρεωτικά μέσα στον καταπιεζόμενο αλλά μπορεί να ξεπηδήσει επίσης μονάχα και στο θέαμα της καταπίεσης που έχει για θύμα της κάποιον άλλο. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει ταυτισμός με κάποιον άλλο. Και πρέπει να διευκρινίσουμε ότι δεν πρόκειται για ψυχολογικό ταυτισμό, ούτε για πρόφαση πως τάχα το άτομο αισθάνεται ότι η προσβολή απευθύνεται σ' αυτό το ίδιο. Απεναντίας, πολλές φορές συμβαίνει να μην ανέχεται κανείς να κάνουν στους άλλους προσβολές που ο ίδιος είχε ανεχτεί χωρίς αντίδραση. Οι αυτοκτονίες διαμαρτυρίας Ρώσων τρομοκρατών μέσα στα κάτεργα, γιατί βασάνιζαν τους συντρόφους τους, αποτελούν χτυπητό παράδειγμα. Πολύ περισσότερο δεν πρόκειται για το αίσθημα κοινότητας συμφερόντων. Είναι δυνατό να μας οδηγήσει σε εξέγερση μια αδικία που επιβάλλεται σε κείνους που θεωρούμε αντιπάλους. Υπάρχει μόνο ταυτισμός πεπρωμένων και τοποθέτησης. Το άτομο δεν αποτελεί λοιπόν αυτό μόνο τη αξία που πρόκειται να υπερασπίσει. Χρειάζονται, το λιγότερο, όλοι οι άνθρωποι για να τη συνθέσουν. Στην επανάσταση ο άνθρωπος γίνεται ο πλησίον του και απ' αυτή την άποψη η ανθρώπινη αλληλεγγύη έχει μεταφυσικό χαρακτήρα. Απλούστατα, για την ώρα πρόκειται για κείνο το είδος αλληλεγγύης που γεννιέται μέσα στα δεσμά.

Από το βιβλίο ο Επαναστατημένος Άνθρωπος,
μτφρ: Τζούλια Τσιακίρη, εκδόσεις Μπουκουμάνη

Αναδημοσίευση από <http://propaganda.gr/100-chronia-almper-kami-o-epanastatimenos-anthropos/>